

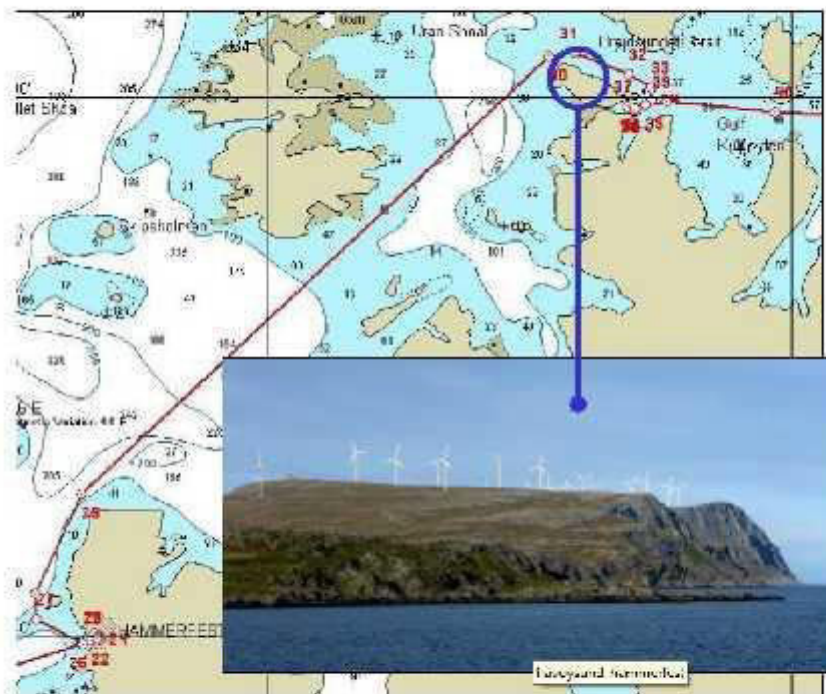
***Vår reise med «Hurtigruten»
Bergen – Kirkenes – Bergen***

***Dag 6 – 2014-05-15
Havøysund – Berlevåg***

Hammerfest - Havøysund

På veien til Havøysund er det rett kurs i 2 timer nordøst.

Vindmølleparken på fjellet ved Havøysund.

Hammerfest – Havøysund ca 2 ½ time.

Fint utevær mot Hammerfest.

Nordgående og sydgående møtes utenfor Havøysund om morgenen.

Havøya.

Før innseilingen til *Havøysund* passerer vi vindmøllerparken på *Havøya* bygd av *Norsk Hydro*. Parken har blitt et landemerke for alle sjøfarende.

Vindmøllene ligger på *Gavlen*, hvor utkikkspunktet *Arctic View* gir utsikt mot nord ut i *Barentshavet* og til det arktiske øyriket omkring.

Vi nærmer oss ***Eiterfjorden***
med innseilingen til
Havøysund.

Eiterfjorden (nordsamisk: *Ár-resvuotna*) ligger like øst for *Havøysund* og strekker seg 3,5 km sørover til *Eiterfjord-botn*. Fjorden har innløp mellom *Guriholneset* i vest og *Trollfjordneset* i øst. Det er ingen bosetninger ved fjorden.

Storefjellet (406 m.o.h.)
i bakgrunnen.

Vi møter sørgående

MS «Midnatsol»

i *Breisundet* mellom *Havøya*
og *Hjelmøya*. Bildet er tatt
mot *Hjelmøya*.

Havøysund

(nordsamisk: *Ávanuorri*) er et tettsted, et fiskevær og administrasjonssenter i Måsøy kommune. Tettstedet ligger på *Havøya* utenfor kysten av Vest-Finnmark og har 1.003 innbyggere (2013).

Fiskerinæringen er viktigste næringsvei med en rekke fiskefartøy, to store fiskeindustribedrifter, samt landets nordligste *klippfisktørkeri*.

Havøysund fikk bruforbindelse med fastlandet i 1988. *Havøysundbrua* ble da offisielt åpnet av *Kong Olav V*.

Havøysund

S: 07.45 - 08.00

N: 08.45 - 09.15

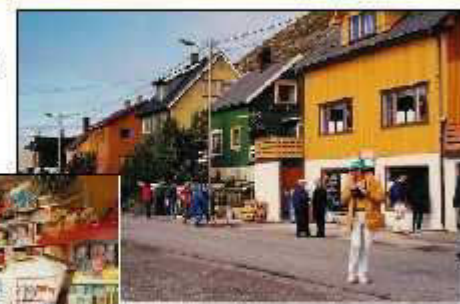

Havøysund og vindmølleparken.

For kort kai til de største skipene (138 m) MS Finnmarken april 2002.

Du har ca 10 min til en spasertur på land.

En liten nærbutikk ved kaia i Havøysund. Nedlagt 2010.

Slutføring av arbeidet med forlenget kai. MS Trollfjord november 2002.

Vi nærmer oss
Honningsvåg på **Magerøya**.

Rein.

Rangifer tarandus lever i de nordligste områdene på jorden, som regel over tregrensen, og er tilpasset de ekstreme vær og temperaturforhold som kan forekomme her. Den skiller seg fra de andre hjortedyrene ved at både hunner og hanner utvikler gevir.

De fleste polardyr er runde og butte for å holde bedre på varmen. Dette passer ikke helt på reinsdyret som har lange ben og en slank kropp. Den klarer seg mot kulden ved hjelp av det kraftige fettlaget den har under huden og den tykke pelsen. Hårene i pelsen er oppsvulmet og fylt med luft som isolerer godt mot kulden. Klovene er store og konkave i formen. De har god bæreevne i dyp snø og våtmarksområder og er utmerkede som svømmeføtter. Reinen er derfor en dyktig svømmer. Klovene brukes vinterstid for å nå ned til lav og mose, som da kan være dekket av snø og is.

Reinsdyret er et flokkdyr som i vill tilstand gjerne ferdes i store grupper som av og til kan telle flere tusen. Reinsdyret bruker først og fremst luktesansen til å forsterke sitt sanseinntrykk, da det ser ganske dårlig.

Kun personer av samisk ætt kan drive reindrifft innenfor reinbeiteområdene i Norge. Det betyr at enten foreldre eller besteforeldre må ha drevet med reindrifft tidligere. Derfor er det kun noen få samiske familier som sitter på beiterettighetene og er rein-eiere.

Spørr aldri en same hvor mange rein han har!

«I et gjerde på Hatter får jeg øye på flokken. Sommermett rein fra Magerøya, klar for å vandre mot høstbeitene. Så jeg spør reineierne hvem som eier reinen i gjerdet og på Magerøya.»

«Hva slags spørsmål er det?»

Hvem som eier reinen?»

«Jeg tenker på samisk og snakker på norsk og kan derfor ikke si annet enn at ingen eier reinen, her er vi bare reingjetere.»

«Hvor mange rein skal dere samle?»

«Hvor mange? Heldigvis har jeg tapt skolegang, så jeg kan ikke telle!»

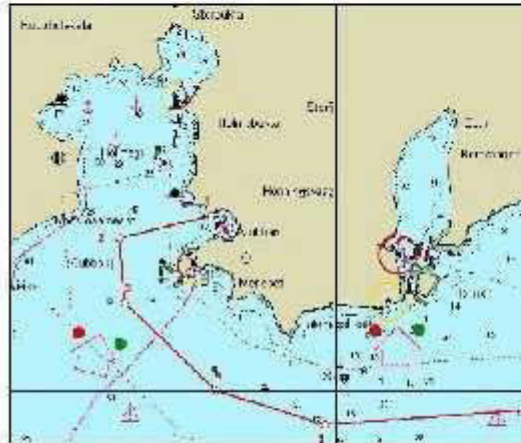
Honningsvåg

S: 05.30 - 05.45

N: 11.15 - 14.45

Honningsvåg er utgangspunktet for turene til Nordkapp. På sydgående er det bussavgang allerede kl 06.00 om morgenen. Men husk at etter Nordkapp-besøket, er det der ca 2 timers busstur til Hammerfest for å ta igjen skipet. Du "mister" Havøysund.

Innseiling til Honningsvåg en fin dag i april

På nordgående ligger skipet ved kai fra 11.45 – 15.15. Hvis du også reiser nordover, er det bedre å ta Nordkapp-turen da. For det første slipper du å stå opp så tidlig, og det er heller ikke nødvendig med lang busstur for å ta igjen skipet.

Dersom det har vært dårlig vær og mye sjøgang rundt Finnmarkskysten, er det kanskje en trøst at leia går innaskjærs helt til ut på ettermiddagen og LoppHAVET.

Honningsvåg

(nordsamisk: *Áváhki* eller *Honnesváhki*) ligger på **Magerøya** i Nordkapp kommune. Byen har 2.415 innbyggere (2013) og er administrasjonssenter i Nordkapp kommune med 3.199 innbyggere (2008).

Honningsvåg ligger på 71 grader nord. Den omtales som verdens nordligste by, en tittel som har blitt gjenstand for mange diskusjoner i årenes løp fordi bystatus tidligere ble gitt under mindre strenge betingelser enn de som gjelder i dag.

I **Honningsvåg** finner vi verdens nordligste **bensinstasjon!**

I 1977 ble den 22 km lange fylkesvei 156 ferdigstilt som forbinder **Gjesvær** med **E69** fra *Honningsvåg* til *Nordkapplatået*.

Dermed fikk **Gjesvær** veiforbindelse med resten av **Magerøya**.

Gjesvær

(nordsamisk: *Geaissvearra*) er et gammelt fiskevær i Nordkapp kommune. Stedet har i dag omkring 130 innbyggere mens det i begynnelsen av 1970-tallet var omkring 350.

Gjesvær er det eneste sted i Finnmark som er kjent fra *vikingtiden*. Det er omtalt som «*Geirsver*» i *Snorre Sturlasons «Heimskringla»* fra 1225.

Som på de fleste andre plasser i Finnmark, ble all bebyggelse **brent ned** høsten 1944 av den tyske okkupasjonsmakten.

Innfelt: En lundefugl.

Hovednæringen i **Gjesvær** er fiskeri, men i de senere år er det satset på turisme med bl.a. fiske og fuglesafari til

Gjesværstappan

som har Norges største sjøfuglkoloni. Øyene har en imponerende artsriktighet, bl.a. har de en stor koloni **lundefugl** og den nordligste **havsvale**kolonien i Norge. Også **alke**, **krykkje**, **skarv**, **lomvi**, **havhest** og **havsvale** hekker i *Gjesværstappan*.

Vi reiste med buss til *Gjesvær* for å følge «*Havsula*» på *fuglesafari* til *Gjesværstappan*.

Gjesværstappan – også kalt *Stappan* (nordsamisk: *Stoappo*) – er en øygruppe i Nordkapp kommune. Øyene ligger rett vest for *Nordkapp* og nord for fiskeværret *Gjesvær*. Nordfra er de tre største øyene *Storstappen* (283 m.o.h.) med halvøya *Stauren*, *Kjerkestappen* (166 m.o.h.) og *Bukkstappen* (92 m.o.h.). Til sammen har de tre øyene et areal på ca. 1,6 km².

Øyene er vernet som *naturreservat*.

Det var ganske urolig sjø da vi besøkte **Gjesværtappan**. Jeg hadde mer enn nok med å holde meg fast, så det var vanskelig å fotografere.

Vår Nordkapp-guide var på **Gjesværstappan** dagen etter at vi var der. Men han var glad han ikke hadde dette oppdraget to dager tidligere, for da hadde det vært et riktig **ruskevær**, sa han.

Men – det var jo den dagen vi var der ute!

Sjøfugler har sterk marin tilknytning. De kan grupperes etter *hvor* og *hvordan* de ernærer seg; *pelagisk* (til havs) *dykkende* sjøfugl, *pelagisk overflatebeitende* sjøfugl, *kystbunden dykkende* sjøfugl, *kystbunden overflatebeitende* sjøfugl og sjøfugler knyttet til *fjæra*.

Arter som vanligvis regnes til sjøfuglene tilhører gruppene *alkefugler*, *fregattfugler*, *måsefugler*, *pelikaner*, *pingviner*, *skarver*, *slangehalser*, *stormfugler*, *suler* og *tropikkfugler*. *Slirenebbene* regnes også ofte som sjøfugler.

Fugler vi observerte.

Lunde eller **Lundefugl.**

Fratercula arctica (svensk: *Lundefågel*) er en pelagisk dykkende sjøfugl i gruppen lunder (*Fratercula*) innen familien alkefugler (*Alcidae*).

Lunden har en kraftig utfarving i hekketiden.

En voksen *lunde* blir 26-29 cm lang og veier 300-600 g. Vingespennet er 47-63 cm. Med opp mot **400 vingeslag i minuttet** kan fuglene oppnå en toppfart på omkring 85 km/t. Føttene har svømmehud mellom tærne, som brukes som ror når *lunden* dykker.

Alke.

Ica torda (svensk: *Tordmule*) er en pelagisk dykkende sjøfugl i gruppen alker (*Alcini*) innen familien alkefugler (*Alcidae*).

Den har svart overside, hvit underside og hvitt bryst. Hodet er svart og nebbet er svart med noen karakteristiske tynne hvite og grå striper på tvers. Det går også en hvit stripe fra hvert av øynene fram på oversiden av nebbet som er kraftig.

Alken er 38-43 cm lang og veier 505-890 g. Vingespennet er 60-69 cm. Hunnen og hannen er svært like.

Lomvi.

Uria aalge (svensk: *Sillgrissla*) er en pelagisk dykkende sjøfugl og den største av alke-
ne (*Alcini*) innen familien alke-
fugler (*Alcidae*).

Lomvi har brunsvart overside og hvit underside. Den likner *polarlomvi* (*Uria lomvia*) og *alke* av utseende. Bena er mørkegrå og nebbet svart hele året. Den veier 0,9-1,3 kg og er 38-43 cm lang. Vingespennet er 61-73 cm. *Lomvi* er flyger med svært hurtige vingeslag tett over vannflaten.

*Når den svømmer ligger den tungt i vannet, i motsetning til alken som flyter høyere (lett-
ere).*

Polarlomvi.

Uria lomvia (svensk: *SpetsbergsgriSSLa*) er en pelagisk dykkende sjøfugl og den nest største av alkene (*Alcini*) innen familien alkefugler (*Alcidae*).

Polarlomvi har sort overside og hvit underside. Den likner *lomvi* (*Uria aalge*) av utseende, men skiller seg fra denne gjennom et kortere og kraftigere nebb, som dessuten har en hvit strek langs kanten av overnebbet.

Polarlomvi er noe mindre enn *lomvi*. Den veier 0,7-1,2 kg og er 39-43 cm lang. Vingespennet er 64-75 cm. Den har en nordligere utbredelse enn *lomvi*.

Havsule.

Morus bassanus – tidligere *Sula bassana* (svensk: *Havsula*) er en stor pelagisk overflatebeitende sjøfugl i gruppen suler (*Sulidae*) innen familien sulefugler (*Suliformes*).

Den voksne *havsulen* kan bli inntil 87-100 cm lang og veier 2,5-3 kg. Vingespennet er 165-180 cm. *Havsulen* har torpedoformet kropp, lange smale vinger og et dolkeaktig nebb som er perfekt til å fange fisk med.

Toppskarv.

Phalacrocorax aristotelis er en kystbunden dykkende sjø-fugl som tilhører gruppen skarver (*Phalacrocoracidae*) innen familien sulefugler (*Suliformes*). Den likner *storskarv*, men er mindre og mer spinkelt bygd, er 68-78 cm lang og har et vingespenn på 95-110 cm. Den har smalere hals og nebb. Høyeste punkt på issen ligger fram i pannen. I paringstiden har den en klart synlig *fjærkam* på hodet som har gitt den navnet. Nebbet er mørkt, unntatt ved nebbroten der det er gult. Som voksen er den blåsvart med en grønnaktig glans og den mangler hvitt i fjærdrakten.

Storskarv.

Phalacrocrax carbo er en kystbunden dykkende sjøfugl som tilhører gruppen skarver (*Phalacrocoracidae*) innen familien sulefugler (*Suliformes*). *Storskarven* er en trekkfugl som veier 2,5-3 kg og blir 80-95 cm lang. Vingespennet er 130-160 cm. Det grå nebbet – hvor overnebbet er bøyd ned over undernebbets spiss – er gult innerst ved nebbroten. Voksen *storskarv* har en hvit lårflekk og mangler fjærkam, slik *toppskarven* har.

Krykkje.

Rissa tridactyla (svensk: *Tretåig mås*) er en pelagisk overflatebeitende sjøfugl som tilhører gruppen måser (*Larinae*) innen familien måsefugler (*Laridae*).

Krykkjer likner fiskemåser i fjærdrakten, men er noe mindre. Den er stort sett hvit, men har lysegrå rygg og vinger. Vingespissene er svarte, bena mørke og nebbet grønnaktig gult. Rundt øynene er det smale røde ringer. Den er omkring 40 cm lang. Hunnen veier rundt 400 g, hannen 50 g mer. Vingespennet er omkring 100 cm.

Svartbak.

Larus marinus (svensk *Havstrut*) er en kystbunden overflatebeitende sjøfugl tilhørende gruppen måser (*Larinae*) innen familien måsefugler (*Laridae*).

Svartbak er den største måsen. Den blir 61-74 cm lang og veier 1,2-2,2 kg. Vingespennet er 144-166 cm.

Hann- og hunnfuglene er svært like. De voksne fuglene har gråsvart eller svart overside, mens resten av kroppen er hvit. Ungfugl har en mer brunspettet fjærdrakt. *Svartbaken* kan bli mer enn 20 år.

Viktige fluktkjennetegn er de hvite vingespissene. I flukt virker de svarte vingene bredere og ikke så spisse.

Havørn.

Haliaeetus albicilla (svensk: *Havsörn*) tilhører gruppen havsørner (*Haliaeetus*) innen familien hauker (*Accipitridae*). Det er Nord-Europas største rovfugl og den fjerde største ørn i verden. *Havørnen* blir 87-100 cm lang. Voksne hunner kan ha et vingespenn på inntil 240 cm – hannene er noe mindre. Den kan bli 50 år gammel, men det er sjelden. *Havørnen* bygger store reder av kvister og greiner som fôres med lyng, tang, mose og gress. Den bruker gjerne samme rede i flere år. *Havørnen* lever av fisk og sjøfugl, men den tar også åtsler.

Vi så fem havørner der ute!

Kongeørn.

Aquila chrysaetos (svensk: *Kungsörn*) tilhører gruppen ørner (*Aquila*) innen familien hauker (*Accipitridae*).

Det er en stor rovfuglart som forekommer på den nordlige halvkule, bare *havørnen* er større i Norge. *Kongeørnen* blir 80-95 cm lang og har et vingspenn på 190-225 cm. Hannen er mindre enn hunnen. Den veier 2,8 til 4,5 kg, mens hunnen veier 3,8 til 6,6 kg. I stup kan *kongeørnen* oppnå en hastighet på omkring 150 km/t.

Den lever i par som har faste territorier. Arten er utbredt over store deler av landet.

Vi så to kongeørner der ute!

Framme ved
Gjesværstappan.

Herlig havsutsikt!

Havsule i flukten!

Havsulen lever av fisk som hun speider etter fra inntil 45 meters høyde. Når hun jakter kan hun stupe ned mot fisken i inntil 100 km/t.

Havsulen har svømmehud mellom alle de fire tærne og er en god svømmer.

Havsulekoloni.

Havsuler hekker i tette kolonier i bratte klipper og skrenter. De hekker første gang når de er mellom tre og fem år gamle.

Fuglemoren legger et hvitt, blålig egg dekket av et kalklag som delvis flassar av. Begge foreldrene ruger. Ungfuglene drar fra reiret når de er omtrent tre måneder gamle.

Tradisjonelt plasseres gruppene **suler** og **skarver** i ordenen pelikanfuglar (*Pelecaniformes*), men de er også plassert i ordenen storkfugler (*Ciconiiformes*).

Sulefugler (*Suliformes*) er en ny foreslått orden med store, flygedyktige fugler som livnærer seg i havet. Gruppen, som inneholder fire familier, er søstergruppe til pelikanfugler.

Ordenen anerkjennes av ulike taksonomiske autoriteter, bl.a. International Ornithologists Union og American Ornithologists Union, med bakgrunn i studier med mitokondrielt DNA.

Det er trolig **Lomvier** vi ser på de følgende bildene, men det kan også være **Alker**.

Fuglen oppe til venstre på dette bildet er imidlertid en sikker **Lomvi**.

Lomvi og *Alke* er begge *alkefugler* og lett å forveksle. De har begge ganske smale og langstrakte vinger i flukt. I Sverige gis de derfor ofte samlingsnavnet

Sillgrisslor.

Lomvi

er en sosial art som hekker i store kolonier i bratte klippevegger eller på utilgjengelige øyer eller staurer (steinsøyler) i havet. De foretrekker brede fjellhyller eller platåer. Fuglene bygger ikke reir, men legger egget direkte på en fjellhylle eller på bakken. *Lomvien* legger kun ett egg og dette ruges av begge foreldrene i omkring 32 døgn. Etter klekking blir ungen matet og passet på vekselvis av begge foreldrene.

Etter cirka 21 dager hopper ungen på sjøen.

Lomvi (forts.).

Den såkalte *ungehoppingen* er synkronisert innen hver koloni, og foregår vanligvis om natten i stille vær. Hanen følger ungen under hoppingen og forsvarer og mater den i oppvekstperioden på sjøen. Ungen blir uavhengig etter 10-12 uker og kjønnsmoden etter omkring fire år.

Lomvi lever av fisk og foretrekker små stimfisk som den fanger under vann. Den kan dykke til mer enn 150 meters dybde, men 20-50 meter er mer vanlig.

Alke

hekker i tempererte, boreale (dvs. *nordlige* eller *arktiske*) og lavarktiske kystområder i det nordlige Atlanterhav. I Norge hekker den langs store deler av kysten fra Mørkekysten og nordover.

Eggene legges enkeltvis på bakken, i sprekker og hulrom i fjell eller under steiner.

Vinteren tilbringes på det åpne hav, spredt over store deler av Nord-Atlanteren.

Alke (forts.).

Den norske populasjonen på 60.000 individer utgjør anslagsvis 4% av alkens totale populasjon. 70% hekker på *Island*.

Alken lever av fisk, mest lodde, tobis, sild og ung torsk. Fuglene kan dykke til dybder på mer enn 100 meter, men mest vanlig er dybder ned til 25 meter.

Til slutt lyktes det!

De 3 mindre alkene som følger etter en **Lomvi** noe til venstre for bildets mitt er **Lunder!**

OBS:

Det er muligens en *alke* – og ikke en *lomvi* – som leder «tåget».

Lunden holder til i gressbakkene oppover øya. Her graver de små huler hvor de legger eggene. *Lunden* flyger like over bølgedalene i vannet.

Kolonien på **Gjesværstappan** har omtrent en halv million par, og er en av de største koloniene i Nord-Europa.

Lunder

(utsnitt av forrige bilde).

Ved en grundig kontroll ser man at de mindre *alkene* (dvs. *lundefuglene*) som følger en *lomvi* har en *litt gulaktig farge på nebbene*, det har **ikke** de andre fuglene i **alkefamilien**.

Utsnittsbildet viser antagelig **en lunde til** oppe til venstre for de 3 tidligere nevnte *lundefulene*!

Trolig *Polarlomvi*.

Den hekker på smale fjellhyller. Hekkingen foregår i tette kolonier, som kan variere i størrelse fra noen få hundre par til flere hundre tusen. Hekkeplassene ligger vanligvis i bratte klippevegger nær sjøen. Hekkebiologien er svært lik *lomviens*. Utenfor hekkesesongen opptrer arten både i kystnære farvann og på åpent eller delvis islagt hav.

Føden består mest av fisk og krepsdyr som fuglene fanger i dykk ned mot omkring 50 meter. Det er imidlertid kjent at den dykker til 100 meter og mer.

Krykkjekolonier.

Krykkjen hekker i kolonier i bratte fjellskrenter. Det skålformede reiret plasseres på en smal hylle. De 2-3 gråbrune eggene med mørke flekker ruges av begge kjønn i 26-28 døgn. Ungene holder seg i reiret til de blir flygedyktige, 40-45 dager gamle.

Den lever av fisk – småsild og andre småfisker – og marint dyreplankton.

Krykkjen er trekkfugl. Vinteren tilbringes på havet, spredt over store deler av Nord-Atlanteren. En del *krykkjer* oppholder seg i norske farvann i vinterhalvåret.

Krykkjen

tilhører en isolert gren på *måsenes* slektstre, separert fra de øvrige *måsene* for flere millioner år siden.

Krykkjens eneste nære slektning er *Rødfotkrykkje* (latin: *Rissa brevirostris*, svensk: *Beringmås*) som overvintrer i nordre del av *Stillehavet*.

Krykkjer og Nidingen.

For nesten 50 år siden kom en elegant sjøfugl for første gang til *Sverige*. Da ble landets *eneste koloni* av *krykkjer* grunnlagt. I 1967 begynte ett par av måsene å hekke på et sjømerke på Sveriges eldste fyrplass, øya *Nidingen* syd for *Göteborg*. Kolonien vokste raskt og besto som mest av 60 par. Den har nå stabilisert seg med omkring 40 par.

Krykkjen kan – presis som andre sjøfugler – oppnå en anelig alder. I England er det informasjon om en *krykkje* som ble 28,5 år. Nest eldst var en fugl på *Nidingen* som ble 26,5 år.

Svartbak.

*Her til høyre sammen med
2 krykkjer.*

Svartbak ruger i spredte par eller i kolonier, og har et stort reir av strå, tang og mose. Den legger 3 til 5 egg fra april til mai. Eggene er mye større enn et vanlig måseegg. De er lyst gråbrune med et svakt grønnaktig skjær og med mørkebrune og gråfiolette flekker.

Ungene er flygedyktige etter 45 til 50 døgn, men de forlater reiret rett etter at de kommer ut av egget. *Svartbaken* er voksen etter fire år. Stemmen er mørk og grov.

Svartbak (se pil)

i en koloni av *toppskarv*.

En *svartbak* er ofte på tokt der han tar både egg og fugleunger. De eter også mindre sjødyr, smånagere, åtsel og avfall. Mange overvintrer, andre trekker i august til Vest-Europa.

Som voksen har fuglen få fiender, men ungene kan bli tatt av rødrev og rovfugl.

Toppskarv.

Den *brune skarven* er en ett-årig unge.

Toppskarver står ofta litt for seg selv om de er på et skjær sammen med *storskarver*.

Toppskarv

søker sin føde i havet og er – i motsetning til *storskarven* – meget uvanlig nærmere land. Den er en av de skarvearter som dykker dypest, og dykking ned til 45 meters dyp har blitt observert. Den søker først og fremst føde i den *bentiske* sonen, dvs. langs havbunnen. Favorittføden er *tobis*, men den tar mange ulike typer fisk.

Toppskarven forflytter seg over lange strekninger mellom plassen for føde og plassen hvor de overnatter.

Toppskarven

lever i kolonier i hekketiden og har reir på klippehyller, i klippehuler eller i mindre grotter. Boet består av en slurvete samlet haug råtnende sjøgress eller kvister som sementeres sammen med *skarvens* egen avføring.

Hekkesesongen er lang. Noen begynner den allerede i februar, andre ikke før i mai eller senere. De legger vanligvis 3 egg.

Toppskarven (forts.)

Når de klekkes er ungene helt uten dun. De er derfor beroende av sine foreldre for varme, ofte i inntil to måneder innen de er flygeferdige. Det blir de fra første halvdel av juni til senere del av august.

Toppskarven er delvis en trekkfugl, men mange overvintrer langs kysten.

Skarvene tas i utstrakt grad i fiskegarn langs kysten. Dette har vært en viktig dødelighetsfaktor for bestandene i de senere år.

Storskarvkoloni.

Bena er korte og sitter langt bak på kroppen, noe som er typisk for gode dykkere. De mørke føttene har svømmehud mellom alle fire tær. Baktåen er lang og vender innover, mellomtåen har tenner på rad som på en kam og yttertåen er lengre enn mellomtåen. Vingene er korte og stjerten avrundet. Fjærdrakten suger vann – i motsetning til andre dykkeres drakt som er vannavstøtende. Derfor er kanskje *skarven* havets beste dykker, da den ikke utsettes for oppdrift fra fjærdrakten. *Skarv* er funnet i en brei flabbmage på 65 meters dyp, og er observert mens den forfølger en makrellstim.

5 storskarvreir

(reir på svensk: *Reden*).

Storskarven bygger reir av kvist og kvast som den finner i nærmiljøet. Reiret plasseres enten oppe i et tre eller på en berghylle. Hunnen legger vanligvis 3-4 egg som er lyst blågrønne i fargen. Rugetiden er omkring 27 dager, hvoretter ungene klekkes. De blir i reiret i omkring 50 da-ger.

Med «*Havsula*» langs
Gjesværstappan.

I Sydøstasia har tamme skarver blitt brukt ved fiske i århundreder. I Kina brukte man *Storskarv* og i Japan *japansk skarv*. Den eldste sikre kilden er kinesisk fra 317 f. Kr. Skarvfisket skjer fra mindre båter. I Kina knyttes ofte en snare omkring fuglens hals som hindrer den fra å svelge fisker, men iblant er meget tamme skarver frie til å dukke og fly som de vil. I blant er snaren så stor at den kan svelge mindre fisker, alternativt blir de belønnet med biter av fangsten.

Her avslutter vi den spennende – og noe anstrengende – utflukten til dette spennende *fugleparadiset*.

Snøplog i beredskap.

Vi ble møtt av snøvær på vei tilbake til båten.

Bussen til gruppen som samme dag besøkte **Nordkapp** fikk kjøre i **kolonne** tilbake til **Honningsvåg**!

Store Finnkjerka.

Det bratte neset ***Store Finnkjerka*** ligger ved munningen av ***Kjøllefjorden*** i ***Laksefjorden***, på vestsiden av ***Nordkinnhalvøya*** i Lebesby kommune.

De spisse formasjonene er dannet av havet. Som en ***katedral*** med ***tårn*** og ***spir*** stiger de opp av sjøen.

Første gang besteget i 1955.

Besøk av fiskere om bord.

Tørrfisk.

Usaltet fisk naturlig tørket av sol og vind på hjell eller (mer sjeldent) i egne tørkerier. Å tørke mat er verdens eldste, kjente konserveringsmetode, og tørket fisk er **holdbar i årevis**. Metoden er også billig, arbeidet kan gjøres av fiskeren selv og det blir enklere å transportere fisken til markedet.

Tørking av fisk er gammelt i Norge, ordet «**torsk**» kommer av det gammelnorske ordet **turskr** som betyr **turrfiskr** (tørrfisk).

Tørrfisk (forts.).

Før tørking blir fisken sløyet. Hode og innvoller fjernes og fisken vaskes. Så flettes to og to sammen etter **sporene** (den del av halene (svensk: *svansene*) som er nærmest bakkroppen) og henges uten at de blir bunnet sammen på annen måte.

Når tørrfisk langt senere **legges i vann** kan den benyttes uten at noen næringsstoffer har blitt borte.

Det var **tørrfisken** som muliggjorde **vikingenes langreiser!**

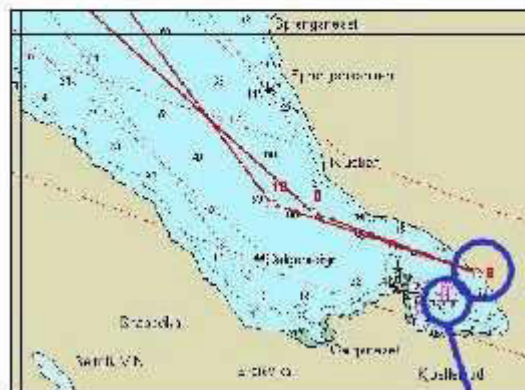
Kjøllefjord

S: 02.45 - 03.00

N: 17.00 - 17.15

Kjøllefjord er avhengig av hurtigruta når rv 888 fra Hopseidet ofte stenges om vinteren.

Havnen ligger godt skjermet innerst i fjorden. Ny kai i 2009.

Boblebadet og bassenget på nye MS Finnmarken var populært å se.

Hele Kjøllefjord samlet da den nye MS Finnmarken kommer på første tur i 2002. Det ble holdt en rørende tale på kaia som klart ga uttrykk for hvor nært folk på Finnmarkskysten er knyttet til Hurtigruta. For dem hadde det alltid vært ei hurtigrute med navn Finnmarken. Den nye var den fjerde i rekken. Alle fikk komme ombord å se det nye skipet "deres".

Kjøllefjord

(nordsamisk: *Gilivuotna* eller *Gilevuodna*) er et fiskevær, et tettsted og administrasjonssenter i Lebesby kommune. *Kjøllefjord* har 927 innbyggere (2013), og ligger innerst i ***Kjøllefjorden*** på ***Nordkynhalvøya***. Fiskeværet har daglige anløp av *Hurtigruten*.

Stedet har – som alle andre fiskevær – fiskeriene som hovednæring.

Kinnarodden - 71°08'02" N.

Odden er det nordligste punkt på det norske og euro-peiske fastland. Den ligger på ***Nordkinn-halvøya*** øst for ***Magerøya*** med ***Nordkapp***. Mellom disse ligger ***Porsangerfjorden***.

Avstanden til ***Lindesnes***, tilsvarende punkt i sør, er 1.752 km. Odden kan nås via en 23 km lang gangsti fra ***Mehamn***. Det tar 6-8 timer i hver retning. Det går også båtturer fra Mehamn visse dager om sommeren.

Vi kunne se odden på kort avstand fra ***MS «Nordkapp»***.

Kinnarodden (forts.).

Pilen i bildet viser fyret på odden.

Det innfelte kartet gir GPS-posisjonen til **MS «Nordkapp»** når neste bilde ble tatt.

Etter at vi hadde passert od-
den fortsatte reisen ***mot syd*** i
retning

Kirkenes ($69^{\circ}43'37''$ N)
som ligger nesten like langt
mot syd som
Tromsø ($69^{\circ}39'06''$ N).

Kirkenes ligger også like langt
mot øst som
St. Petersburg og ***Kairo***.

